

Kodit

Maalauksia kodin kerroksista

LAB-ammattikorkeakoulu

Kuvataide (AMK)

2023

Olga Hyvönen

Tiivistelmä

Tekijä(t) Olga Hyvönen	Julkaisun laji Opinnäytetyö, AMK Sivumäärä 27	Valmistumisaika 2023
Työn nimi Kodit Maalauksia kodin kerroksista		
Tutkinto ja koulutusala Kuvataide (AMK)		
Tiivistelmä Opinnäytetyö koostuu viidestä itsenäisestä öljyvärimaalauksesta, jotka muodostavat yhdessä sarjan. Teoskokonaisuuden aiheena toimii kodit ja kodin kerrokset. Teoksissa on kuvattu taiteilijan kokemuksia lapsuudenkodeista, talojen ja kodin käsitteiden kautta. Keskiöön nousee tunnelmat ja tapahtumat, kodin fyysisen olemuksen tilalle. Teoskokonaisuus ei toisinnakaan todellisia lapsuuden taloja ja vaan pidättäytyy tunnelman kuvaukseen. Teoskokonaisuudessa kodin eri käsitteet sulautuvat yhteen, muodostaen kokonaisuuden kodin tunneilmastosta. Teoskokonaisuus on maalattu öljyväreillä, hyödyntäen myös temperamaalausta. Opinnäytetyön kirjallisessa osuudessa avataan kodin määritelmiä sekä kodin ulottuvuuksia. Kirjallisessa osiossa esitellään taiteilijoita, jotka ovat käsitelleet kotia teemallisesti taiteessaan.		
Asiasanat koti, öljyvärimaalaus, kodin kerrokset, kodin tunneilmasto		

Abstract

Author(s) Olga Hyvönen	Type of Publication Thesis, UAS	Published 2023
	Number of Pages 27	
Title of Publication Homes Paintings of the layers of home		
Degree, Field of Study Fine Arts		
Abstract <p>The thesis consists of five independent oil paintings, which together form a series. The theme of this collection is homes and the layers of a home. The works portray the artist's childhood experiences of homes through the concepts of a house and a home. The focus is on the atmospheres and events, rather than the physical structure of a home. The series doesn't intend to copy the actual houses in which the artist lived as a child, but instead describes the ambience. The different concepts of a home meld together, forming a new ensemble and wholeness of emotional climate of a home.</p> <p>The series is painted in oil, also utilizing tempera painting.</p> <p>The written part of the thesis considers the definitions and dimensions of a home. It showcases artists, who have used home as a theme in their art.</p>		
Keywords home, oil painting, layers of home, atmosphere of home		

Sisällys

1	Johdanto	1
2	Kodin merkityksestä	2
3	Koteja muiden näkökulmista	3
3.1	Susanne Gottberg.....	3
3.2	Do Ho Suh	6
3.3	Ville Löppönen	10
4	Teoskokonaisuus ja materiaalit.....	13
4.1	Teoskokonaisuus.....	13
4.2	Materiaalit	13
5	Teokset.....	16
5.1	olin rakastunut.....	16
5.2	kaksi kotia	18
5.3	etkö näe kun pelkään.....	19
5.4	where is, home?	21
5.5	musta valo.....	23
6	Yhteenveto ja pohdinta.....	25
	Lähteet.....	27

1 Johdanto

Opinnäytetyöni käsittelee menneisyyteni taloja, koteja, joissa olen asunut lapsuudessani ja nuoruudessani. Teoksissani keskiöön nousee kodin tärkeys ympäristönä sekä emotionaalisen turvan luojana. Teoksissani kuvaan talojen figuurien sekä kodin käsitteen kautta ihmisiä ja tapahtumia. Talojen seinät muodostavat olemuksen ja tapahtumapaikan menneisyydelle ja henkilöille. Teoksissani kuvatut talot ja kodit toimivat samalla tavalla kuin liha ja nahka ihmisessä sisimmän ympärillä. Luon menneelle tunne-elämälle, lapsuuden kokemuksille fyysisen muodon sekä tapahtumapaikan. Teoksissa itse talon fyysisellä olemuksella ei ole enää niin suurta merkitystä, vaan tärkeäksi muodostuu, mitä siellä on tapahtunut, kuka siellä on asunut ja minkälaisena kokemuksena se on esittäytynyt minulle.

Työssäni käsittelen talo-teeman kautta omia menneisyyteni haavoja, lapsuuden turvattomuutta ja irrallisuutta, menemättä kuitenkaan liian lähelle henkilökohtaisia kokemuksiani. Pidättäydyn kuvamaan tunne-elämää, joka on vallinnut kodeissani, en toisinna lapsuuteni talojen todellista muotoa.

Toteutan opinnäytetyöni öljyväri- ja temperamaalauksen keinoin. Teoskokonaisuus käsittää viisi maalausta. Teokset toimivat niin yksittäisinä itsenäisinä maalauksina, mutta luovat myös kokonaisuutena kehikon lapsuuteni ja nuoruuteni kokemuksille. Öljyvärimaalaus on itselleni tuttu tekniikkana, olen myös hyödyntänyt temperamaalausta aikaisemmin. Maalausohjat valmistan itse. Opinnäytetyössä kokeilen ensimmäistä kertaa puoliöljypohjia.

2 Kodin merkityksestä

Suomisanakirjan mukaan (suomisanakirja) kodilla tarkoitetaan yhden tai useamman ihmisen asuttamaa vakinaista asuntoa. Yleensä näillä ihmisillä tarkoitetaan perhettä. Sanakirja kertoo kodilla tarkoitettavan myös esilaisia majoitus- ja hoitolaitoksia. Koti voidaan silti mieltää laajempänä kokonaisuutena, esimerkiksi tietynä seutuna, paikkana tai alueena. Tästä voidaan päätellä kodin tarkoittavan myös maata, kaupunkia tai maanosaa.

Bowlby, Gregory ja McKie (1997) määrittelevät kodin paikaksi, jolla on jokin fyysinen sijainti. Kodilla on heidän mukaansa kuitenkin turvapaikkamaisia ominaisuuksia. Kotona ihminen saa olla juuri sellainen kuin on. (Pilhjerta & Lietzen 2022, 9.) Kodin määrittelyssä merkityksellistä on siis fyysinen todellisuus sekä emotionaalinen side paikkaan. Blunt ja Dowling (1997) toteavat kodin olevan enemmän kuin vain rakennus tai fyysinen paikka. Koti koostuu monista tekijöistä: fyysisestä paikasta, kulttuurisista merkityksistä sekä erilaisista tunteista. Kaiken kaikkiaan koti muodostuu näiden asioiden välisistä suhteista. Koti tarjoaa turvaa, erilaisia muistoja ja kokemuksia, koti on fyysinen kokonaisuus. (Pilhjerta ym 2022, 10.)

Scott (2009) ilmaisee kodin määrittelyssä tärkeimmäksi sen, että ihminen itse kokee paikan kodikseen (Pilhjerta ym 2022, 10). Yksi tärkeimmistä kodin tekijöistä kodin merkityksen kannalta on turvallisuus ja sen kokeminen (Vilkko, Suikkanen & Järvinen-Tassopoulos 2010, Pilhjerta ym 2022, 10). Pulkkinen (2022, 286) toteaa turvallisuuden ja läheisten ihmissuhteiden muodostavan lapselle hyvänolon perustan kodissa. Koti voidaan kokea myös mielentilana, johon ei tarvita fyysistä paikkaa. Tällainen henkinen koti voidaan kokea taiteesta tai uskonnosta. Seinät talossa eivät ensisijaisesti Pulkkisen mukaan muodosta kotia.

3 Koteja muiden näkökulmista

3.1 Koti taiteessa

Koti aiheena on jokaiselle tuttu, mutta näyttäytyy henkilökohtaisena kokemuksena aina yksilölle. Aihetta on lähestytty monesta eri kulmasta ja tekotavoin kuvataiteessa. Esittelen taiteilijoita, jotka käsittelevät koti teemaa, taloja ja lapsuudenkoteja. Esittelen myös taiteilijan, jonka ilmaisutapa lähentelee oleellisesti omaa taiteellista produktiotani.

Otan tarkastelun alle kaksi eri lähestymiskulmaa esittelemissäni taiteilijoissa, sillä kuvaan omassa teoskokonaisuudessa sekä koteja fyysisenä objektina, että tunnelmia hajottaen näitä objekteja. Nämä kaksi asiaa sulautuvat yhteen teoksissani. Koen tärkeäksi teoskokonaisuudessa molemmat elementit.

3.1 Susanne Gottberg

Susanne Gottberg on suomenruotsalainen taidemaalari. Hän on syntynyt vuonna 1964 Tammisaaressa. Nykyään taiteilija asuu ja työskentelee Helsingissä. (Gottberg 1999, 62.) Gottberg on käsitellyt kuva-aiheena useissa maalauksissaan kotia tai taloa, esimerkkinä teokset *Genomfart, 1998 (kuva 1)* ja *Hemresa, 1993 (kuva 2)*. Gottberg maalaa teoksiinsa konkreettisia kohteita: taloja ja siltoja, maalauksista löytyy silti aina käsitteellinen ulottuvuus (Tuominen 1999, 7).

Gottbergin maalauksissa tärkeäksi muodostuu katsojan ja maalauksen välinen suhde. Gottberg valitsee maalaustensa aiheiksi tuttuja ja neutraaleja objekteja, jotta kohtaamiselle jäisi tilaa. (Tuominen 1999, 6.) Tuominen kuvailee (1999, 9) Gottbergin maalausten muodostavan tilan katsojan ja maalauksen välille. Hän kuvailee tilan olevan välitilamainen, unenomainen sekä paikka, jossa voidaan kokea eheytymistä.

Gottberg käyttää maalauksissaan kaksoisvalotusta tai kaksois- kuvia, maalaten kuva-aiheita päällekkäin. Käytin omassa teoksissani samaa kaksoiskuvien maalaamista. Tämänkaltainen päällekkäisyys Gottbergin maalauksissa saa aikaan sen, että kuva ikään kuin kääntyy takaisin itseensä: sisäisen maailman kuvaus astuu

esiin ulkoisen maailman tarkkailun tilalle. Nämä kaksoiskuvat antavat mahdollisuuden nähdä todellisuutta pidemmälle, syvemmälle. (Ruohonen 2005.) Kaksoiskuvia Gottberg on käyttänyt maalauksissaan *Genomfart, 1998 (kuva 1)* ja *Hemresa, 1993 (Kuva 2)*. Nieminen toteaa (1999, 2) Gottbergin luovan maalauksissa kaksoiskuvien avulla muistoja alitajunnastamme. Maalaukset luovat siltoja muistojen välille muistin eri kerroksista.

Kuva 1, Susanne Gottberg, *Genomfart*, 1998, öljy kankaalle, 146 x 166 cm (Gottberg 1998)

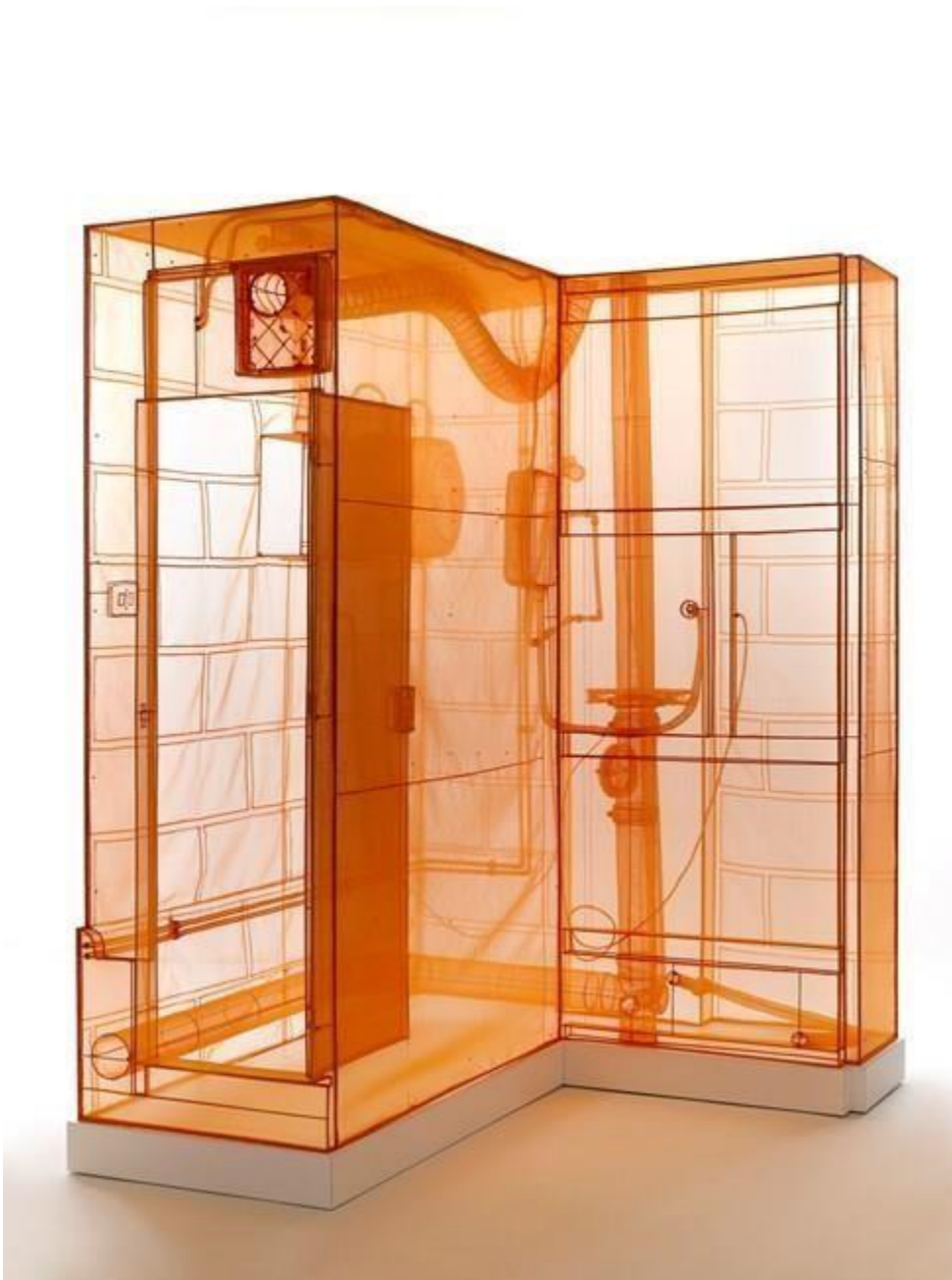

kuva 2, Susanne Gottberg, *Hemresa*, 1993, öljy kankaalle, 140 x 150 cm (Gottberg 1993)

3.2 Do Ho Suh

Do Ho Suh on korealainen taiteilija ja kuvanveistäjä, joka käsittelee taiteessaan kodin teemoja. Suh on syntynyt vuonna 1962 Seoulissa, nykyään taiteilija asuu ja työskentelee Lontoossa Isossa Britanniassa. Suh suhtautuu koteihin tiloina, joissa vallitsee psykologista energiaa. Taiteilija käsittelee teoksissaan teemoja yksilöllisyydestä ja kollektiivisuudesta, fyysisestä tilasta ja muistoista. Do Ho Suh työskentelee monien eri tekotapojen äärellä, mutta parhaiten hänet tunnetaan hänen suurikokoisista kangasveistoksistaan. (Lehman Maupin 2013.) Do Ho Suh käsittelee koti teemaa suurikokoisissa veistoksissaan hyvin fyysisellä tasolla. Erityisesti tämä näkyy hänen kangasveistoksissaan, joissa hän toisintaa todellisia koteja tai kodin osia. (Kuva 3)

Do Ho Suhin teos *Home Within Home Within Home Within Home Within Home* (kuvat 4, 5 ja 6) on 1:1 kokoinen kankaasta valmistettu massiivinen koti aiheinen installaatio ja veistos. Teos on ollut esillä Korean kansallisessa modernin- ja nykytaiteen museossa vuonna 2014. Teoksessa on kaksi oikeassa koossaan olevaa Suhin kotia sisäkkäin. Kodit on valmistettu läpikuultavasta kankaasta niin, että katsoja voi nähdä molemmat rakennukset samaan aikaan. Ulommainen rakennus on Suhin ensimmäinen koti, jossa hän on asunut Lontooseen muuttaessaan. Valtavan sinisen kerrostalon sisällä on toinen rakennus: perinteinen korealainen talo, Suhin lapsuuden koti. Installaatio on kooltaan massiivinen, 12 m x 15 m. Katsoja pystyi kävelemään teoksen sisälle. Suh kertoo teoksen nimen juontavan juurensa siihen, että teoksessa on viisi kotia sisäkkäin: uloimmaisena kaupunki Seoul, jonka sisällä on rakennus, jonka sisällä on museo, jonka sisällä on kaksi Suhin kotia. (Yoo 2013.)

Kuva 3, Do Ho Suh, *Boiler Room*, *London Studio*, 2015, polyester kangas ja ruostumaton teräs, 90,55 x 62.99 x 74.41 in (Suh 2015)

Kuva 4, Do Ho Suh, *Home Within Home Within Home Within Home Within Home*, 2013-2014, kangas ja ruostumaton teräs, 12 m x 15 m (Suh 2013-2014a)

Kuva 5, Do Ho Suh, *Home Within Home Within Home Within Home Within Home*, 2013-2014, kangas ja ruostumaton teräs, 12 m x 15 m (Suh 2013-2014b)

Kuva 6, Do Ho Suh, *Home Within Home Within Home Within Home Within Home*, 2013-2014, kangas ja ruostumaton teräs, 12 m x 15 m (Suh 2013-2014c)

3.3 Ville Löppönen

Ville Löppönen on Savonlinnasta kotoisin oleva, nykyisin Helsingissä asuva kuvataiteilija. Löppönen on syntynyt vuonna 1980. (kuvataiteilijamartikkeli.)

Löppönen maalaa muotokuvallisia maalauksia, joissa kuvattu ihminen hajoaa ja muuntautuu. Esimerkkinä tästä hajoamisesta Löppösen teokset *Francis Bacon*, 2018 ja *Hat*, 2019. (kuvat 7 ja 8) Löppönen hajottaa maalauksen elementtejä niin, että maalaukseen syntyy uusia tasoja. Muotokuvat hajoavat osittain maisemallisiksi tunnelmoinneiksi. Hajotin omissa teoksissani samalla periaatteella kodin elementtejä. Maalauksissani näkyvät ihmiset ja talot sulautuivat tunnelman kuvaukseksi.

Löppösen ja minun maalauksissani on samankaltaista se, että taustalla on jokin konkreettinen asia: Löppösellä muotokuvan ihminen, minulla koti. Rikkomalla maalauksessa näitä elementtejä, siirtyy alkuperäinen objekti syrjemmäs ja tärkeäksi muodostuu tunnelma tai jokin syvempi ulottuvuus. Mielestäni Löppönen ei maalaa vain ihmisen ulkoista olemusta. Hän maalaa ihmisen sisimmän näkyville. Omissa teoksissani en kuvannut kotejani vain rakennuksina, vaan toin esille tunnelmat, joita siellä on vallinnut.

Kuva 7, Ville Löppönen, *Francis Bacon*, 2018, öljy puulevyllä, 40 x 20 cm (Löppönen 2018)

Kuva 8, Ville Löppönen, Hat, 2019, akryyli ja öljy kankaalle, 68 x 84 cm (Löppönen 2018)

4 Teoskokonaisuus ja materiaalit

4.1 Teoskokonaisuus

Opinnäytetyöni taiteellinen osuus koostuu viidestä öljyvärimaalauksesta. Maalaukset muodostavat yhdessä kokonaisuuden. Teokset toimivat kuitenkin myös itsenäisinä teoksina. Esittäessä ne yhdessä, lähelle toisiaan ripustettuna, jatkumona, luovat maalaukset kokonaisuuden lapsuuteni ja nuoruuteni kodin tunneelämästä sekä käsitteestä koti. Maalauksissa käsittelen aihetta koti monesta eri kulmasta, käsitteiden sekoittuen yhteen. Visuaalisesti se ilmenee maalauksissa talojen rakenteiden sekä muiden maalausten elementtien sulautumisena yhteen. Kokoluokaltaan maalaukset ovat keskikokoisia, 50–110 cm leveitä ja 40–110 cm korkeita, toisiinsa nähden hieman eri kokoisia.

Teoskokonaisuus on muodostunut omalla painollaan yksi maalaus kerrallaan. Työskentelyni painottuu idealähtöisyyteen, harvemmin luonnostyöskentelyyn. Vaikka teoksissani kuvasin lapsuuteni koteja, eivät maalauksen talot perustu todellisiin toisintoihin rakennuksista. Maalauksissa *where is, home?* (kuva 12) ja *etkö näe kun pelkään* (kuva 11) käytin valokuvia avukseni.

4.2 Materiaalit

Opinnäytetyötä aloittaessani olin maalannut öljyväreillä jo monia vuosia, öljyvärimaalaus tuntui luontevalta valinnalta teoskokonaisuuden tekemiseen. Maalausnesteinä olin käyttänyt aikaisemmin tärpättipohjaista maalausnестettä. Teoskokonaisuutta aloittaessani päätin kokeilla niin sanottua myrkytöntä, eli tärpättitöntä maalaamista. Maalausnesteinä toimi dammarhartsista ja pellavaöljystä valmistettu maalausneste.

Dammarmaalausneste toimi aluksi moitteettomasti. Maalausneste oli vain paksumpaa mihin olin tottunut. Toisen maalauksen kohdalla huomasin, että dammarmaalausnesteellä ohentamani maali hylki alemmaa maalikerrosta. Maalausneste oli liian paksua maalaustyylini, jossa ohennan maalia hyvin paljon.

Jouduin palaamaan tärpättipohjaiseen maalausnesteeseen muiden maalausteni parissa.

4.2.1 maalaus pohjat ja kiilapuut

Valmistin maalaus pohjat itse. Prosessiin kuului monta vaihetta: kiilapuiden valmistus, kankaan laitto, sekä pohjustaminen. Ensimmäisenä valmistin kiilapuut. Valitsin kiilapuiksi hieman ohuempaa rimaa, sillä silloin maalauksen paino kevenee. Kiilapuut leikattiin sirkkelillä oikeaan mittaansa ja kiinnitettiin kehikoksi ruuveilla. Valitsin kiinnitykseen ruuvit, puuliiman sijaan, sillä se mahdollisti kiilapuiden purkamisen tarvittaessa. Ohuemman riman heikko puoli on se, että se vääntyy herkemmin vinoon kankaan kiristyessä. Tämä voidaan kuitenkin korjata välipuulla, joka asennetaan kiilapuiden väliin, maalauksen taakse. Välipuu suoristaa maalaus pohjan.

4.2.2 maalaus pohjat ja pohjuste

Opinnäytetyöhöni valitsin pohjusteeksi puoliöljypohjat. Puoliöljypohja on sileämpi ja sitä kautta maalaustuntuma on eri, verrattuna itselleni tuttuun puuvillakangasgessopohjaan. Maalaustuntuma puoliöljypohjissa kiinnosti, en ollut aikaisemmin maalannut sellaiselle. Kankaana toimii raakapellava. Kangas leikattiin oikeaan kokoonsa ja kiinnitettiin kiilapukehikkoon niittipyssyllä. Kangas jätettiin hyvin löysäksi, sillä pohjuste ja jänisliima kiristi kankaan.

Pohjiin siveltiin 3–5 kerrosta 65 asteiseksi lämmitettyä jänisliimaa, kunkin kerroksen annettiin kuivua ennen seuraavan levitystä. Jänisliima valmistetaan jänisliimaraakeista ja vedestä (50 g ja 1 l). Seoksen annetaan turvota yönyli. Seos lämmitetään juoksevaksi varoen kuitenkaan lämmittämästä sitä yli 65 asteen, sillä silloin liiman proteiiniketjut alkavat hajota ja liimausteho kääriä. Jänisliima tekee kankaan ja pohjusteen väliin kerroksen, suojaten kangasta. Kerroksia on tarpeeksi, kun valoa vasten katsottaessa ei näy kankaan kuitujen välissä aukkoja. Jähmettynyt liima voidaan lämmittää juoksevaksi uudelleen, liima hävitetään biojätteissä.

Puoliöljypohjuste valmistetaan yhdestä osasta jänisliimaa, liitujauhoa, valkoista pigmenttijauhoa, vettä, sekä ¼ osaa pellavaöljyvernissaa. Jänisliimaan lisätään vähän kerrallaan liitujauho ja pigmentti varoen, sillä hengitettäessä pöly on haitallista keuhkoille. Pellavaöljyvernissa lisätään ohuena nauhana koko ajan sekoittaen seokseen. Vesi lisätään viimeisenä. Pohjustetta sivellään maalaus pohjiin tarvittavan monta kerrosta, ohuita kerroksia, antaen edellisen aina kuivua. Pohjat ovat valmiita maalattaviksi viikon sisään, pohjusteen ollessa täysin kuiva. Pellavaöljyvernissan määrä vaikuttaa pohjan rasvaisuuteen ja sitä kautta maalaustuntumaan.

Maalaus pohjia tehdessäni huomasin ja opin monia asioita. Käytin aluksi esiliimaukseen gelatiinia, mutta huomasin ettei se toimi haluamallani tavalla. Jänisliima toimi tehokkaammin. Aluksi kiinnitin kankaan liian kireälle, jolloin jänisliima ja pohjuste pingottivat kankaan todella kireäksi. Ilmankosteus työhuoneellani aiheutti liian kireisiin maalauksiin ryppyjä kulmiin. Pystyin kuitenkin suoristamaan kankaan sivelemällä takapuolelle hieman vettä. Liiallinen vesi kuitenkin aiheutti maalauksen etupuolelle pieniä halkeamia puoliöljypohjusteeseen, sillä kangas oli liian kireällä eikä kestänyt suoristusta. Pystyin kuitenkin pelastamaan maalaukset paikkaamalla vaalealla maalilla halkeamia.

5 Teokset

5.1 *olin rakastunut*

Maalaus *olin rakastunut* (kuva 9), on ensimmäinen kotiaiheinen maalaus ja ensimmäinen teos, jonka olen tehnyt kyseiseen sarjaan opinnäytetyössäni. Lähtökohtana on toiminut tunne kodista, jossa olen asunut nuorena. Maalauksen *olin rakastunut* nimi viittaa ensirakkauteen, jonka koin talossa, sekä rakkauteen, joka nuorella ihmisellä on elämää kohtaan.

kuva 9, *olin rakastunut*, 2022, öljy kankaalle, 60 x 48 cm

Maalaukseen on maalattu ikään kuin kaksi tasoa: pohjimmaisena edestäpäin kuvattuna talo, sekä toisena tasona hieman eri perspektiivistä kuvattuna saman rakennuksen ranka. Olen halunnut viestiä ratkaisulla kahta asiaa: rakastumisen tunnetta sekä omaa suhdettani taloon. Pohjimmainen talo on maalattu paksulla maalilla, sekä tummemmilla sävyillä. Olen rikkonut kahden talon luomia tasoja punaisilla värialueilla. Värialueet on maalattu ohuella läpikuultavalla maalilla huolettomasti. Punaiset leijuvat värialueet tuovat keveyttä maalaukseen.

Rakastuminen tunteena tuntuu kehossa leijumisena, siltä kuin jokin nyrjähtäisi pois sijoiltaan. Maalauksessa keltainen hohtava talon ranka, kuvaa nyrjähtämisen tunnetta. Tunne on läikehtivä ja hohtava, keltainen väri kuvastaa tätä tunnelmaa. Maalauksen raikkaat värit, sekä rytmittely paksunnan ja ohuemman maalausjäljen kanssa luovat kokonaisuutena tunnelman nyrjähtämisestä, sijoiltaan menemisestä.

Olen halunnut kuvata kaksoiskuvalla maalauksessa suhdettani taloon, johon maalaus perustuu. Talo sijaitsi Savonlinnassa. Ennen minua talossa asui kolme poikaa, he kutsuivat taloa Vintiksi. He olivat Vinttiläisiä. Muutin asumaan heidän jälkeensä taloon kahden ystäväni kanssa, meistä tuli siis Vintin uusia asukkeja. Maalauksessa alin kuva talosta kuvaa kolmen pojan luomaa alkuperäistä Vinttiläisyyttä. He loivat Vintin hengen ja kulttuurin talon ympärille. Keltainen hohtava talon ranka kuvaa meitä seuraavia talon asukkeja, seuraavia Vinttiläisiä. Emme olleet kuitenkaan yhtä todellisia Vinttiläisiä heidän silmissään, jotka talossa asuivat ennen minua. Maalauksessa yhdistyy fyysinen todellinen koti rakennuksena, sekä henkinen suhteni taloon ja kokemukseen kodista.

5.2 *kaksi kotia*

Joskus koti voidaan kokea kolkkona, yksinäisenä ja vaikeana asiana. Maalauksessa *kaksi kotia* (kuva 10) olen kuvannut näitä tunteita maalauksen keinoin. Maalauksessa on talolle tyypillisiä piirteitä, katto, seinät, ikkuna ja ovi. Koti mielletään usein turvalliseksi ja lämpimäksi paikaksi. Rikkomalla talolle tyypillisiä piirteitä, sekä perspektiiviä maalauksen rakennuksessa, tuon ilmi tunnetta, jossa koti on kylmä, ontto ja epäselvä. Maalauksen kotiin ei ole ovea, mikä veisi sisälle. Ikkunasta ei näe kuin tyhjyyden, portaat eivät vie minnekään.

Maalauksen tummanpuhuvat värivalinnat ääriivamaisessa talossa, sekä läpikuultavat hajoavat elementit maalauksessa, yhdistettynä maalaus pohjan valkoisuuteen tukevat kolkkoa, kylmää ja vaikeaa tunnelmaa kodista.

Kuva 10, *kaksi kotia*, 2022, öljy kankaalle, 110 x 100 cm

5.3 *etkö näe kun pelkään*

Maalauksessa *etkö näe kun pelkään*, (kuva 11), olen kuvannut taustalle talon, kodin, ja etualalle kaksi ihmistä suutelemaan. Ääriiivat maalauksen ihmisissä on maalattu voimakkaalla punaisella. Punainen väri lisää intensiivisyyttä ihmishahmoissa. Värimaailmaltaan teos on levollinen. Maalauksen elementit ovat kuitenkin keskitetysti ja luovat intiimin tunnelman. Maalauksessa kuvatun talon ovi ja ikkuna ovat tummat, koti ei ole houkutteleva vaan hieman pelottava.

Olen kuvannut maalauksessa sukupolvi-traumaa poissaolevasta vanhemmasta. Kodin turvan luo läsnä olevat vanhemmat. Maalauksessa kaksi suutelevaa ihmistä kuvaavat tätä poissaolevaisuutta. Ensisilmäyksellä maalauksen tunnelma vaikuttaa onnelliselta, kaksi ihmistä suutelemassa. Tummat ja kolkot yksityiskohdat taustan talossa luovat kuitenkin ristiriitaa maalauksen tunnelmaan. Koti ja sen asuttamat ihmiset saattavat ulkoa käsin näyttää onnellisilta, mutta totuus voi olla toisenlainen.

Olen käyttänyt apunani kahta kuvaa maalatessani maalausta. Valokuvaa eräästä talosta, jossa asuin lapsena, sekä äitini tekemää grafiikkaa. Maalauksen suutelevat hahmot ovat grafiikasta. *Etkö näe kun pelkään*, on kysymys maalauksen suuteleville hahmoille.

Kuva 11, *etkö näe kun pelkään*, 2023, öljy kankaalle, 110 x 100 cm

5.4 *where is, home?*

Perhe on yksi kodin käsitteistä. Ihmiset ympärilläsi etenkin lapsuudessa muodostavat kodin. Se minkälaisia nämä ihmiset ympärilläsi ovat, määrittävät myös kokemuksen kodista. Maalaus *where is, home?* (kuva 12) käsittelee tätä kodin muotoa, sekä omia tunteitani kodista.

Ihmisen ensimmäinen koti on kohtu, ja sitä kautta myös ensimmäinen koti on äiti. Maalaukseen *where is, home?* olen maalannut oman äitini. Käytin maalauksessa apunani kuvaa hänestä. Teoksen naisen ilme on haavoittunut ja kysyvä. Äitiin liitetään usein ajatuksia lämpimästä, turvallisesta ja kaiken kestävästä ihmisestä. Maalauksen äidin ilme ei kuvasta näitä ominaisuuksia. Maalauksen tumma tausta, sekä naisen pelokkaaksikin tulkittava ilme vahvistavat vaikeaa tunnelatausta maalauksessa. Vahva kontrasti naisen vaalean ihon ja taustan tummuuden välillä luo jännitteen. Intensiivinen katse maalauksessa pakottaa katsojan kohtaamaan teoksen.

Teokseen on maalattu kaksi kotia. Ensimmäisenä nähtävillä on maalauksen nainen, äitini, perheeni ja toisena hänen silmistään heijastuvat talon muodot, fyysinen koti. Konkreettinen talo, jota kutsutaan kodiksi voi olla kestävä, säänpitävä ja lämmin. Mutta jos ihmiset, jotka muodostavat kodin seuraavan kerroksen on epävakaa ja horjuva, voi tunnelma kodista olla erilainen.

Kuva 12, *where is, home*, 2023, öljy ja tempera kankaalle, 90 x 110 cm

5.5 *musta valo*

Maalaus *musta valo*, (kuva 13), on viimeisin teoskokonaisuuteen syntynyt maalaus. Olin suunnitellut teoskokonaisuuteen täysin erilaista maalausta. Teoksessa piti olla nainen, jonka ylös nostetut kädet luovat katon muodon. Maalausta maalatessani kuitenkin huomasin, ettei teos tunnu oikealta tähän sarjaan. Maalaus oli onnistunut, mutta jokin tuntui siltä, ettei se aivan täsmää. Koin ammatillisesti tärkeäksi hetken, jolloin luovuin maalauksesta ja otin *musta valo* teoksen sen tilalle.

Maalaus *musta valo* (kuva 13) syntyi kuin vahingossa. Olin aikaisemmin syksyllä maalannut maalauksessa näkyvät tummat talon rangat ja jättänyt maalauksen, ajatuksena tehdä siihen jotain aivan muuta. Kamppaillessani alkuperäisen maalausideani kanssa, otin unohtuneen maalauspohjan ja paletissa valmiiksi ollutta punertavaa maalia ja maalasin maalaukseen sängyn. Teos oli valmis. Olin häkeltynyt, maalaus syntyi niin vaivattomasti, mutta oli todella onnistunut.

Maalauksessa *musta valo* olen kuvannut onttoa ja turvatonta tunnelmaa. Maalauksessa tunnelma välittyy sängyn, tumman talon rangon ja vaalean taustan välisestä jännitteestä. Turvattomuus muodostuu olemattoman kodin tukipilareista: mustista talon rangoista. Maalaus kuvaa omia tuntemuksiani pelosta. Pelko ei aina vaadi mustaa pimeyttä. Lapsi voi kokea turvattomuutta kotona, jossa ilmapiiri on vaikea. Seinät ja katto eivät luo turvaa yön pimeydeltä, nukkuminen voi tuntua pelottavalta. Olen kamppailut nukkumisen kanssa lapsena, sillä olen kokenut pelkoa.

Kuva 13, *musta valo*, 2023, öljy kankaalle, 60 x 80 cm

6 Yhteenveto ja pohdinta

Tässä opinnäytetyössä olen käsitellyt omaa suhdettani lapsuuteni koteihin, sekä kodin ilmapiiriin. Käsittelin viiden öljyvärimaalauksen kautta kodin eri kerroksia, sekä henkilökohtaisia kokemuksiani lapsuuteni kotien tunneilmastosta. Avasin kodin käsitteitä ja ulottuvuuksia. Syvennyin henkilökohtaiseen kokemukseeni ja avasin niitä maalauksissani. Esittelin taiteilijoita, jotka ovat käsitelleet kotia teemallisesti teoksissaan. Löysin yhtymäkohtia taiteilijoissa teemallisesti sekä visuaalisesti.

Opinnäytetyöni taiteellinen osuus koostui viidestä itsenäisestä öljyvärimaalauksesta, joissa olin myös hyödyntänyt temperamaalausta. Yhdessä teokset muodostivat sarjana kokonaisuuden kotieni tunne-elämästä. Opinnäytetyöhöni valmistin puoliöljymaalauuspohjat itse, sekä kokeilin myrkytöntä maalausnestettä. Puoliöljypohjat onnistuivat lopulta toimimaan erinomaisesti maalauksissani. Tärpättipohjaiseen maalausnesteeseen jouduin kuitenkin palaamaan, sillä maalausjälkeni on ohutta ja kerroksellista.

Teoskokonaisuus nivoi yhteen kodin merkityksiä ja sen ulottuvuuksia, sekä omat henkilökohtaiset kokemukseni. Ripustin teokset Imatran taidemuseolla jatkumon kaltaisesti. Ripustin maalaukset kahdelle seinälle niin, että neljä maalausta oli pitkällä seinällä vieretysten ja yksi maalaus erillään. (kuva 14) En ripustanut kaikkia maalauksia yhteen riviin, sillä maalauksia oli niin monta. Pieni rytmin vaihdos ripustuksessa toimi ja tuki kokonaisuutta.

Koin työskentelyn henkilökohtaisen ja vaikean teeman parissa kuitenkin vapauttavana. Taide antaa mahdollisuuden purkaa ja käsitellä todella vaikeitakin kokemuksia turvallisesti. Päätökseni pidättäytyä kuvaamaan vain koteja ja kotien tunnelmia mahdollisti sen, ettei teoskokonaisuus mene liian lähelle omia henkilökohtaisia ja yksityisiä tapahtumia.

Kuva 14, ripustus Imatran taidemuseolla

Lähteet

- Gottberg, S. 1998. Genomfart. Viitattu 20.3.2023. Saatavissa <https://proartibus.fi/fi/kokoelma/teos/819740-genomfart/>
- Gottberg, S. 1993. Hemresa. Viitattu 20.3.2023. Saatavissa <https://proartibus.fi/samlingen/verk/813575-hemresa/>
- Lehman Maupin. 2013. Do Ho Suh biography. Viitattu 24.3.2023. Saatavissa <https://www.lehmannmaupin.com/artists/do-ho-suh/biography>
- Löppönen, V. 2018. Francis Bacon. Viitattu 23.3.2023. Saatavissa <https://villelopponen.com/>
- Löppönen, V. 2019. Hat. Viitattu 23.3.2023. Saatavissa <https://villelopponen.com/>
- Kuvataiteilijamartikkeli. Ville Löppönen. Suomen Taiteilijaseura. Viitattu 23.3.2023. Saatavissa <https://kuvataiteilijamatrikkeli.fi/taiteilija/lopponen-ville>
- Nieminen, R., Toiminin, M. & Gottberg, S. 1999. Susanne Gottberg. 27. uusi sarja. Aamos Andersonin taidemuseo
- Pilhjerta, S & Lietzen, V. 2022. Kodin tunnun kokemiseen vaikuttavia tekijöitä nuorten aikuisten kertomana. Itä-Suomen yliopisto, Filosofian tiedekunta. Opinnäytetyötutkielma. Viitattu 26.3.2023. Saatavissa https://erepo.uef.fi/bitstream/handle/123456789/27554/urn_nbn_fi_uef20220461.pdf?sequence=1&isAllowed=y
- Pulkkinen, L. 2022. Lapsen hyvinvointi alkaa kodista. Jyväskylä: PS-kustannus.
- Ruohonen, J. 2005. Käden ulottuvilla toinen todellisuus. Turun Sanomat. 5.12.2005. Viitattu 23.3.2023. Saatavissa <https://www.ts.fi/kulttuuri/1074086282>
- Suh, D. 2015. Boiler Room, London Studio. Viitattu 24.3.2023. Saatavissa <https://ocula.com/art-galleries/victoria-miro-gallery/artworks/do-ho-suh/boiler-roomlondonstudio/>

Suh, D. 2013 – 2014a. Home Within Home Within Home Within Home Within Home. Viitattu 25.3.2023.

Saatavissa

<https://www.mmca.go.kr/eng/exhibitions/exhibitionsDetail.do?exhId=201311050000101>

Suh, D. 2013 – 2014b. Home Within Home Within Home Within Home Within Home. Viitattu 24.3.2023. Saatavissa <https://mymodernmet.com/do-ho-suh-home-withinhome-new/>

Suh, D. 2013 – 2014c. Home Within Home Within Home Within Home Within Home. Viitattu 25.3.2023. Saatavissa

<https://craniumcorporation.org/2014/08/28/homewithin-homewithin-home-within-home-within-home-2013-by-korean-artist-do-hosuh-at-the-mmcaseoul/>

Suomisanakirja. Koti. Viitattu 26.3.2023. Saatavissa <https://www.suomisanakirja.fi/koti>

Yoo, A. 2013. Massive Fabric Sculpture is Life-Size Home within Home. My modern met. Viitattu 25.3.2023. Saatavissa <https://mymodernmet.com/do-ho-suh-homewithin-home-new/>